

04.09.2017

Valtioneuvoston kanslia
Snellmaninkatu 1 A
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite VNK/151/05/2017

Asia **Valtioneuvoston päätösasiakirjojen laadintavälineen hankintaa valmisteleva esiselvitys**

Valtioneuvoston kanslia on pyytänyt ministeriöiltä lausuntoa valtioneuvoston päätösasiakirjojen laadintavälineen hankintaa koskevasta esiselvityksestä. Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Selvityksessä on ansiokkaasti kuvattu sekä toimintaprosessien että siinä käytetyn välineistön nykytila, analysoitu kattavasti prosessista muodostuvat toiminnalliset vaatimukset ja eri sidosryhmätahojen tarpeet sekä arvioitu tässä yhteydessä riittävällä tasolla hankinnan mahdolliset periaatteelliset vaihtoehdot.

Selvityksessä on esitetty kolme periaatteellista päävaihtoehtoa nykyisen PTJ-kokonaisuuden korvaamiseksi. Päätyminen esitettyyn toiseen vaihtoehtoon vaikuttaa perustellulta – itse prosessit toimisivat tulevan VAHVA-järjestelmän varassa, ja aineistot editoitaisiin Word-ohjelmalla perustuen mm. yhteisiin rakenteisiin asiakirjapohjiin. Esitetty ensimmäinen vaihtoehto ei toisi nykytilanteeseen käyttäjien kannalta olennaista muutosta parempaan. Kolmannessa vaihtoehdossa taas olisi edessä laajan käyttäjäkunnan kouluttaminen mahdollisesti vaativankin uuden työvälineen käyttöön ilman, että se tarjoaisi selkeätä toiminnallista etua toiseen vaihtoehtoon verrattuna.

Ehdotettu ratkaisumalli perustuu olettamukseen, että valmistelevien virkamiesten työvälineosaaminen (erityisesti Word-ohjelman ja tulevan VAHVA-järjestelmän osalta) on varsin korkealla tasolla. Tähän perustuisi se, että prosesseissa tuotetut asiakirjat ovat vaatimuksenmukaisia. Valmisteluvastuussa olevien virkamiesten odotetaan lisäksi toimivan prosessissa joka suhteessa itsenäisesti. Tämä tulee jatkossa huomioida sekä henkilöstön koulutuksessa että riittävän käyttäjätuen järjestämisessä. Monessa tapauksessa on varmasti tarvetta myös toimintatapojen muutokseen. Kaikkea tätä voidaan tukea sellaisilla toiminnallisilla järjestelyillä, jotka edistävät valmistelijoiden ja esittelijöiden vertaistukea ja osaamisen jakamista. Lisäksi on syytä huolehtia jatkossakin, että asiakirjojen vaatimustenmukaisuutta kontrolloidaan myös muilla tavoin kuin valmistelevan virkamiehen toimesta.

Yksittäisinä havaintoina esiselvitykseen voidaan lisäksi todeta seuraavaa:

- Lueteltuihin toiminnallisiin vaatimuksiin tulisi lisätä tyylillisen yhdenmukaisuuden varmistaminen. Riskinähän ajattelussa toimintamallissa lienee, että Word-ohjelmaa käytetään tavoilla, jotka vaarantavat tyylillisen yhdenmukaisuuden.
- Ehdotetun ratkaisumallin on todettu sisältävän haittana sen, että Word-ohjelmalla tuotettu xml-koodi ei ole täysin standardien mukaista. Edelleen on todettu tästä saattavan seurata, että Eduskunnan tai muiden sidosryhmien vaatimukset asiakirjojen teknisestä muodosta eivät toteudu. Tätä riskiä ei ole esiselvityksessä käsitelty.
- Lisäksi ehdotetun ratkaisuvaihtoehdon haittana on mainittu "teknisen ratkaisun toimivuus MS Wordissa". Asiaa ei esiselvityksessä ole selostettu tarkemmin.
- Selvityksessä todetaan, että ministeriöissä valmisteluprosessit toimivat tosiasiallisesti hyvin erilaisilla tavoilla, vaikka tekninen ratkaisu on kaikkialla sama. Tässä yhteydessä ei ole arvioitu tarvetta ja mahdollisuuksia yhdenmukaistaa esimerkiksi itse säädösvalmisteluprosessia. Jotta ajateltu tekninen ratkaisu tulisi täysimääräisesti hyödynnetyksi ja tarpeelliset tukipalvelut olisivat järjestettävissä taloudellisesti, prosessien toiminnallista yhdenmukaisuutta saattaa olla tarpeen lisätä huolehtien samalla kuitenkin siitä, että asioiden edellyttämä tarpeellinen joustavuus säilyy.

PTJ-kokonaisuutta uudistettaessa ratkaisevia onnistumisen edellytyksiä tulevat teknisen ratkaisun helppokäyttöisyyden lisäksi olemaan tehokas johtaminen säädösvalmistelun prosessin ja työkalukokonaisuuden uudistamisessa ja vastuiden selkeässä määrittelyssä sekä virkamiesten sitouttaminen sekä muutokseen että uuteen ajattelumalliin omassa perustyössään.

Kansliapäällikön sijainen
Ylijohtaja

Eeva-Riitta Pirhonen

Erityisasiantuntija

Kalervo Koskimies

Tiedoksi

Luokiuudistuksen yksikkö
Ammatillisen koulutuksen osasto
Hallintoyksikkö
Kansainvälisten asiain sihteeristö
Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto
Kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto
Nuoriso- ja liikuntapolitiikan osasto
Talousyksikkö
Tietohallintoyksikkö
Yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen osasto